



Wysokość kar pieniężnych nakładanych na zarządców firm za porozumienia naruszające konkurencję, w świetle wyjaśnień Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tj. z dnia 22 maja 2020 r. Dz.U. z 2020 r. poz. 1076), zwana dalej Ustawą, przewiduje możliwość nakładania na osoby zarządzające firmą - w tym członków jej zarządu - kar pieniężnych, w przypadku, gdy osoby te, w sposób umyślny dopuściły do zawarcia przez zarządzany przez nie podmiot porozumień antykonkurencyjnych zakazanych przez Ustawę oraz przez Traktat o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (art. 106a Ustawy). Porozumieniami takimi są porozumienia, których celem lub skutkiem jest wyeliminowanie, ograniczenie lub naruszenie w inny sposób konkurencji na rynku właściwym, polegające w szczególności na:

1. ustalaniu, bezpośrednio lub pośrednio, cen i innych warunków zakupu lub sprzedaży towarów,
2. ograniczaniu lub kontrolowaniu produkcji lub zbytu oraz postępu technicznego lub inwestycji,
3. podziale rynków zbytu lub zakupu,
4. stosowaniu w podobnych umowach z osobami trzecimi uciążliwych lub niejednorodnych warunków umów, stwarzających tym osobom zróżnicowane warunki konkurencji,
5. uzależnianiu zawarcia umowy od przyjęcia lub spełnienia przez drugą stronę innego świadczenia, nie mającego rzeczowego ani zwyczajowego związku z przedmiotem umowy,
6. ograniczaniu dostępu do rynku lub eliminowaniu z rynku przedsiębiorców nieobjętych porozumieniem,
7. uzgadnianiu przez przedsiębiorców przystępujących do przetargu lub przez tych przedsiębiorców i przedsiębiorcę będącego organizatorem przetargu warunków składanych ofert, w szczególności zakresu prac lub ceny.

Kara wymierzana jest przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: UOKiK), a jej maksymalna wysokość to 2 miliony złotych. Ukaranie osoby zarządzającej jest możliwe tylko wtedy, gdy karę za zawarcie zakazanego porozumienia nałożono na zarządzaną przez nią firmę.

W lipcu bieżącego roku Prezes UOKiK opublikował „Wyjaśnienia w sprawie sposobu wymierzania kar pieniężnych dla osób zarządzających, na podstawie art. 106a i 111 U.O.K.K.”. Wyjaśnienia te nie są prawnie wiążące, mają natomiast walor informacyjny - w szczególności dla osób potencjalnie odpowiedzialnych - czyniąc bardziej transparentnym postępowanie w sprawie jej nałożenia.

Pierwszym etapem ustalania wysokości kary jest określenie przez Prezesa UOKiK tzw. kwoty podstawowej, która następnie korygowana jest w oparciu o pozostałe przesłanki naliczania, opisane poniżej. Wysokość kwoty podstawowej wynosi od 10.000zł do 300.000zł i zależy przede wszystkim od wagi naruszenia oraz jego skutków. Kwalifikując naruszenia z punktu widzenia ich wagi, Prezes UOKiK wyróżnił: naruszenia bardzo poważne (polegające w szczególności na dokonywaniu ustaleń między konkurentami), poważne (występujące w relacjach dotyczących różnych szczebli obrotu, np. producent-hurtownik lub hurtownik-detalista) oraz pozostałe naruszenia.

60-836 Poznań ul. Mickiewicza 28 tel. [+48 61] 852 18 15 fax [+48 61] 662 81 15

02-695 Warszawa ul. Orzycka 6 lok. 1B tel. [+48 22] 495 76 49 fax [+48 22] 560 76 63

kancelaria@kancelaria-csw.pl www.kancelaria-csw.pl

KRS 0000844466

NIP 778-01-70-861

REGON 630204166

W kolejnym etapie kwota podstawowa modyfikowana jest poprzez uwzględnienie pozostałych przesłanek służących wymierzeniu kary pieniężnej, tak, aby ostateczna wysokość kary była adekwatna do dokonanego naruszenia.

Pierwszą z tych przesłanek jest stopień wpływu osoby zarządzającej na naruszenie. W myśl omawianych wyjaśnień stopień ten może być wysoki, średni albo umiarkowany. Każdemu z nich Prezes UOKiK przypisał określony zakres mnożników, służących dostosowaniu wcześniej określonej kwoty bazowej. Najniższy z mnożników to 0,15, najwyższy – 1,25.

Następnym etapem ustalania wysokości kary jest analiza okoliczności obciążających i łagodzących danego przypadku. Te pierwsze, to przykładowo: rola organizatora naruszenia, wysokie korzyści odniesione w związku z naruszeniem, czy też przymuszanie innych podmiotów do jego dokonania. Z kolei do okoliczności łagodzących należą między innymi: działanie od przymusem, przyczynienie się do zaniechania naruszenia lub usunięcia jego skutków, a także współpraca z Prezesem UOKiK w postępowaniu dotyczącym naruszenia. W zależności od wyników analizy wspomnianych okoliczności, kwota kary ustalona na poprzednich etapach może ulec zwiększeniu lub zmniejszeniu, maksymalnie o 50%.

W następnym kroku uwzględniany jest czas trwania naruszenia. Co do zasady, wysokość kary wyliczona zgodnie z zasadami opisanymi powyżej mnożona jest przez liczbę lat trwania naruszenia.

W postępowaniu o ukaranie istotne jest również ustalenie, czy osoba zarządzająca naruszała w przeszłości Ustawę (w sposób inny niż zawarcie zakazanego porozumienia, gdyż to uwzględniane jest na wcześniejszym etapie, jako okoliczność obciążająca). Za każde takie naruszenie wysokość kary podwyższana będzie o 5%.

Przedostatnim stadium wyliczenia jest weryfikacja adekwatności wysokości kary do okoliczności danej sprawy. Na tym etapie sprawdza się, czy kara jest dostatecznie odstrasżająca, w kontekście przychodów osoby zarządzającej oraz jej ogólnej sytuacji ekonomicznej.

Końcowym etapem ustalenia wysokości kary jest sprawdzenie, czy jej wysokość uzyskana w sposób opisany powyżej nie przekracza maksymalnej wysokości dopuszczonej Ustawą. Jeżeli wysokość ta jest większa od maksymalnego wymiaru kary, Prezes UOKiK wymierzy karę równą jej maksymalnemu ustawowemu wymiarowi.

Maciej Szwejda – Radca Prawny